

**UNIVERSITATEA „ALEXANDRU IOAN CUZA”
DIN IAȘI
FACULTATEA DE LITERE
ȘCOALA DOCTORALĂ DE STUDII FILOLOGICE**

Printre lumini și umbre.
Opera literară a lui Demostene Botez
Rezumatul tezei de doctorat

Conducător de doctorat,
Prof. univ. dr. Patraș Antonio Mihail

Doctorandă,
Șchiopu I. Elena-Andreea căs. Maftai

**UNIVERSITATEA „ALEXANDRU IOAN CUZA”
DIN IAȘI
FACULTATEA DE LITERE
ȘCOALA DOCTORALĂ DE STUDII FILOLOGICE**

**Printre lumini și umbre.
Opera literară a lui Demostene Botez**

Conducător de doctorat,
Prof. univ. dr. Patraș Antonio Mihail

Doctorandă,
Șchiopu I. Elena-Andreea căs. Maftai

UNIVERSITATEA „ALEXANDRU IOAN CUZA”
DIN IAȘI
Școala Doctorală de Studii Filologice

ANUNȚ

La data de 20 septembrie 2024, ora 12.00, în sala III.11, doamna **Șchiopu I. Elena-Andreea căs. Maftei** va susține, în ședința publică, teza de doctorat cu titlul *Printre lumini și umbre. Opera literară a lui Demostene Botez*, în vederea obținerii titlului științific de doctor în domeniul **Filologie**.

Comisia de doctorat are următoarea componență:

Președinte:

Prof. univ. dr. **Dragoș COJOCARU**, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași

Conducător de doctorat:

Prof. univ. dr. **Antonio Mihail PATRAȘ**, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași

Referenți:

Prof. univ. dr. **Dorina Lăcrămioara PETRESCU**, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași

Prof. univ. dr. **Angelo MITCHIEVICI**, Universitatea „Ovidius” din Constanța

Prof. univ. dr. **Oana FOTACHE DUBĂLARU**, Universitatea din București

Vă invităm să participați la ședința de susținere a tezei. Teza de doctorat poate fi consultată la Biblioteca Facultății de Litere.

CUPRINS

ARGUMENT	4
Cap. I. REPERE BIOGRAFICE	8
I.1. Copilăria și anii de școală	8
I.2. La „Viața Românească”	21
I.3. Din arhivele C.N.S.A.S: Demostene Botez, în atenția Securității	35
I.4. Premii și onoruri. Ultimii ani	51
Cap. II. UNIVERSUL POEZIEI	61
II.1. Debutul și afirmarea literară	61
II.1.1. <i>Artes poeticae</i> . Dincolo de cuvinte în <i>Cuvinte de dincolo</i>	76
II.1.2. Scriitorul și umbra lui	91
II.2. Poezia lui Demostene Botez sub zodia realismului socialist	103
II.3. Ultimul Demostene Botez. Întoarcerea la izvoarele autentice ale creației	131
Cap. III. UNIVERSUL PROZEI	147
III.1. Proza scurtă. Nuvelistica	154
III.2. Demostene Botez, romancier	168
III.2.1. După război. Bătălia pentru roman	168
III.2.2. Arta romanului. De la teorie la practică	178
III.2.3. Configurații ale identității	185
III.2.4. De la autobiografie la roman	199

Cap. IV. MEMORIALISTICA LUI DEMOSTENE BOTEZ.	
TRAIECTORII ALE PERSONALITĂȚII	229
IV.1. Memorialistul <i>par lui-même</i>	239
IV.2. Dezrădăcinarea	243
IV.3. Printre chipuri și măști.....	248
IV.4. Cercul revistei „Viața românească”	257
IV.5. Redacția	270
IV.6. Însemnări de călătorie.....	298
Cap. V. PUBLICISTUL DEMOSTENE BOTEZ.....	319
Cap. VI. TRADUCERILE ȘI LITERATURA PENTRU COPII	332
CONCLUZII.....	343
BIBLIOGRAFIE.....	349
ANEXE.....	372

REZUMAT

Prezenta lucrare doctorală subliniază importanța și relevanța scriitorului Demostene Botez, a cărui operă a parcurs o perioadă de peste șase decenii. Principalele aspecte vizate au fost receptarea și analiza hermeneutică a operei literare a autorului, într-un demers de istorie literară, printr-o radiografie cât mai largă a ei. Mi s-a părut relevant totodată atât modul în care scriitorul Demostene Botez a rezonat cu contextul istoric și politic al vremii sale, cât și felul în care creațiile sale au reflectat evenimentele și schimbările sociale.

Am urmărit evoluția creațiilor sale literare pe câteva coordonate majore (biografia, universul poeziei, universul prozei, memorialistica, publicistica, traducerile și literatura pentru copii). Reinterpretarea operei a fost necesară, deoarece, în contextul în care s-a desfășurat, de-a lungul timpului, elemente ale schimbărilor socio-culturale și politice au pătruns și în creație, azi fiind pusă, din acest fapt, sub un con de umbră. Însă am putut evidenția relevanța și importanța operei în întregime, ca un tablou complex, subliniind faptul că ea poate reprezenta un punct de reper în receptarea evoluției literaturii române, din perioada primei jumătăți a secolului XX. Am

evidențiat, de asemenea, principalele opere literare ale scriitorului și modul cum ele au fost percepute în epocă, în cadrul unor etape de creație în limitele cărora s-au integrat și evoluat teme complexe și variate.

În capitolul I, am încercat să arăt faptul că Demostene Botez a fost un scriitor atașat de spațiul ieșean, atașament ce-și găsește ecoul în opera sa literară, ale cărei elementele constitutive sunt strâns legate de Moldova și Iași. Mizând pe aceste aspecte din biografia autorului, am arătat că ele au reflectat mai puternic personalitatea artistului și trăsăturile operei lui, astfel încât adeziunea sa, de mai târziu, la realismul socialist, să fie privită ca o intruziune parazitara. Demostene Botez a fost apreciat și pentru contribuțiile semnificative aduse modernizării literaturii române interbelice. Prin opera sa, de la poezie la proză și memorialistică, scriitorul a reușit să reconstituie nuanțat, în tonalități și culori diverse, lumea de odinioară, cu oamenii și cu obiceiurile ei, cu un remarcabil talent evocator.

În capitolul al II-lea, am relevat faptul că biografia lui Demostene Botez a avut un impact semnificativ asupra evoluției operei lui literare. Născut într-o familie de preoți, a crescut într-un mediu care i-a influențat profund viziunea

asupra lumii și vieții, simțindu-se pentru totdeauna un „dezrădăcinat”. Experiențele sale timpurii în satul natal și educația primită în familie au fost reflectate în tematica predilectă a liricii sale, adesea asociată cu simbolismul, dar având în mod evident influențe moderniste. Tematica lirică preferată a fost letargia provincială, care subliniază realitățile sociale și culturale ale provinciei moldovenești de la acea vreme. Această temă a fost influențată de sentimentele sale personale față de locurile natale, făcând observații directe asupra vieții rurale, în opoziție cu cea citadină, dar nu s-a arătat niciodată idilic.

De asemenea, implicarea în cercul literar al revistei „Viața Românească”, încă din perioada liceului, a avut o influență majoră asupra dezvoltării sale ca scriitor. În plus, experiențele dramatice de viață trăite în timpul Primului Război Mondial l-au făcut să-și apropieze o concepție etică de tip umanist ce va persista de-a lungul întregii sale creații artistice. Autenticul vieții a fost un izvor de inspirație pentru mare parte din opera sa și un factor care a modelat profund temele și stilul literar al scriitorului. A conturat, adesea, o atmosferă melancolică, întunecată și contemplativă, reflectând drama interioară a individului modern în fața unui univers

aparent absurd și lipsit de sens. A abordat și teme romantic-existențialiste, precum: condiția omului, dilemele morale și filozofice ale omului modern, trecerea timpului, neliniștea metafizică, raportul individului cu divinitatea, natura efemeră a vieții, moartea, singurătatea, pierderea idealurilor și disoluția valorilor tradiționale ș.a. Neliniștea chinuitoare, de natură metafizică, a reprezentat o temă recurentă în creația sa artistică. Această temă reflectă anxietatea, incertitudinea și căutarea de sens într-o lume marcată de instabilitate, conflicte și schimbări sociale profunde.

În poezia de maturitate a lui Demostene Botez, reflexivitatea e fundamentală, ca o esență a lucrurilor și, evident, un rezultat al experiențelor autentice. Precum în creațiile poetice ale lui Tudor Arghezi, Adrian Maniu sau Al. Philippide, reflecțiile asupra a ceea ce ne înconjoară iau forma unui dialog cu timpul, cu destinul implacabil (văzut ca un „roman perpetuu”), cu moartea pe care o percepe ca „devenire” și pe care o salută cu bărbăție, iar atitudinea poetului este una de acceptare, calmă, lucidă, sarcastică, de cele mai multe ori, și hotărâtă. *Singurătatea* este leitmotivul acestor meditații lirice, un sentiment ce dobândește proporții hiperbolizante, în raport cu înțelegerea faptului că omul este

limitat, prin natura sa, de a vedea și cunoaște mai puțin decât poate universul cuprinde în infinitatea sa și care, prin tainele sale nedezlegate, oferă sens vieții. La această vârstă, poezia lui Demostene Botez nu mai este a îndoielilor chinuitoare, ci a acceptării în fața destinului, a confruntării directe cu timpul, deși un filon al neliniștilor îl acaparează încă pe scriitor și îi modelează gândirea artistică. Poeziile lui Demostene Botez exprimă și filosofia sa de viață, a unei profunde vibrații față de om, fiind sensibile la chemările rostite de realitățile istorice, vădind un patriotism sincer, ca urmare a participării scriitorului în război. Experiența aceasta tragică a dat expresie unei profunde sensibilități artistice față de violență și suferință.

Umorul fin, atitudinea sarcastică și tonul racordat la exigențele epocii îi definesc mai bine stilul scriitorului Demostene Botez, cunoscător al literaturii și gândirii populare, ale căror elemente caracteristice îi individualizează creația poetică în raport cu operele contemporanilor săi. Ca prezență de spirit a veacului, poetul Demostene Botez rămâne un reprezentant de marcă al liricii sentimentale, pe fondul unui moldovenism temperamental transpus în tonalități de melancolie, exuberanță și resemnare. Dintre numeroasele sale volume de versuri, cele mai valoroase din punct de vedere

estetic mi s-au părut *Munții, Floarea pământului, Cuvinte de dincolo* și *Na greu' pământului*.

În capitolul al III-lea, am analizat proza scurtă și romanele, urmărind modul în care scriitorul, cu talent și ingeniozitate, a construit noi lumi și posibilități de exprimare a identității artistice, ieșind din anonimul colectiv pe calea *visului* și a imaginației, proiectând omul ca personaj excepțional, printr-o atentă observație psihologică. Naratorul pare a-și multiplica eul biografic odată cu portretizarea eroilor săi, în care a excelat, construind o transpunere fidelă a vieții și mizând, în succesiunea întâmplărilor relatate, pe scurgerea timpului, care operează stratificările psiho-morale ale societății și indivizilor ei, răzpunzând conjuncturilor socio-istorice. În nuvele este mistic-romantic, „sentimental”, cum remarca E. Lovinescu. Elementele ironice, lirice și filosofice pătrund intempestiv în cadrul acestor creații epice, ocupând un spațiu destul de generos în narațiune. Demostene Botez a dezvoltat teme ale realismului psihologic, dar și existențialist, iar în unele nuvele târzii, și teze ale realismului socialist, rafinând artistic ideile sale umaniste și democratice. Va dovedi veleități de povestitor moldovean, dar și de constructor epic modern, preocupat de analiza psihologică și de „noua

structură” a romanului, teoretizată la noi de Camil Petrescu, entuziastul admirator al lui Proust. Opera sa epică este variată, însușindu-și trăsături ale prozei realiste, naturaliste, existențialiste, teziste și biografiste.

În operele sale cele mai reprezentative, scriitorul a căutat să portretizeze omul cu „neliniștile” lui, dând expresie unor idei cu valoare simbolică. A fost un modernist care a știut să surprindă, în mod autentic, realul trăit și profunzimea sufletului omenesc, cu tenebrele și ambiguitățile lui, din experiența personală preluând un material important pentru opera de imaginație, în care viața interioară este atent analizată psihologic. Romanele vor pune în prim-plan aventura spiritului uman, cunoașterea absolutului și revolta, evidențiind problemele sufletești, etice sau religioase ale personajelor. Eroi au sentimentul limitării prin condiția lor umană, de aceea se vor simți dezamăgiți de propria existență și vor acumula obsesii diverse, până la ratare.

În romane, Demostene Botez va trata și tema identității, punctând autenticitatea. Pentru a crea impresia autenticității, a consemnat fapte din experiențele de viață personală, care au fost un nesecat izvor de inspirație. Se poate observa, astfel, o ipostază autoficțională a autorului prin

prisma personajelor Andrei (*Ghiocul și Înălțarea la cer*) și Mihai (*Bucuria tinereții*), ori în cea a avocaților Dănciulescu (*Înălțarea la cer*) și Neculau (*Obsesia*). Inspirându-se din mediul familial ori social, prozatorul va prezenta, în mod sarcastic, tema predestinării. Romanele degajează o atmosferă sumbră, depresivă, sub ideea că orice viață este la fel de tristă și de precară ca oricare alta, personajele fiind „revoltații”, supuși propriilor obsesii care le vor măcina existența. Demostene Botez scrie așadar o proză existențialistă, în linia lui Camus, Gide sau Eliade, care va prelucra, în configurarea psihologiei eroilor, și elemente ale naturalismului, cu influențe din Dostoievski, Zola sau, la noi, Caragiale. Dintre operele în proză, se detașează ca valoare estetică romanele *Ghiocul*, *Înălțarea la cer*, *Obsesia*, cât și unele nuvele din volumul *Tramvaiul de noapte*, precum: *Cea dintâi durere*, *Dumnezeu*, *Cuvinte moarte*, *Victima*, *Omul care și-a pierdut trupul*, *Tramvaiul de noapte*, *De dincolo*, *Un vis* și *O iubire*.

Memorialist prin excelență, așa cum am putut arăta în capitolul al IV-lea, Demostene Botez reliefează ideea că amintirea și memoria sunt mecanisme psihice de natură afectivă, pur subiective, dar, totodată, ele dețin dominantele personalității creatoare. „Privind viața” ca mentorul său,

Ibrăileanu, scriitorul descrie frust, retrospectiv, evenimente și oameni, prin aduceri-aminte duioase, melancolice, conturând, cu precizie și vioiciune a memoriei, chipuri cu trăsăturile lor dominante, întâlniri memorabile, cu amănunțele lor picante, felurite emoții, gesturi sau manii. Memorialistul consideră că miezul substanțial al memoriilor este adevărul și modul în care se poate păstra nealterată esența vieții, iar amintirile sunt o confesiune ca dintr-un jurnal scris a doua zi. El pare că se simte dator posterității cu această „dare de seamă”, pe care o definește ca memorialul unei generații de aur. Opera cea mai valoroasă din întreaga sa creație, memoriile lui Demostene Botez reprezintă una din realizările majore ale genului din literatura noastră. A scris și impresii de călătorie. Cel mai interesant volum publicat, și care-i definește și cel mai bine personalitatea, este *În căutarea mea. Călătorii*, o carte reportaj alcătuită în urma voiajului de pe trei continente: Europa, Africa și Asia, în care scriitorul-călător descrie locuri, istorii și oameni, cu moravuri atât de diferite față de cele ale românilor, realizând și un adevărat registru de reacții proprii, ce-i definesc personalitatea.

Capitolul al V-lea prezintă coordonatele majore ale publicisticii lui Demostene Botez, care reflectă preocupările

sale pentru viața culturală, socială și politică a vremii. A scris articole, eseuri și cronici literare, abordând diverse subiecte precum literatura, arta, filosofia, societatea și politica. Stilul său publicistic se remarcă prin claritate, intuiție, sarcasm și ironie. Cum am detaliat în capitolul al șaselea, din anul 1944, deși a scris și publicat broșuri și articole propagandistice, tratând teme ale realismului socialist și în unele creații ale sale, scriitorul a ținut să rămână consecvent cu ideile sale, chiar în contextul impunerii politicii în literatură, în anii întunecați ai comunismului, trasând direcții ideologice pentru scriitori. Preocupările sale politice rămân o constantă de-a lungul vremii, de la primele articole apărute în „Opinia” și „Cuvântul liber”, până la cele din „Flacăra”, „Luceafărul” și „Scânteia”. Dat fiind faptul că „Viața românească” a fost o grupare elitistă, conservatoare (comuniștii prezentând-o doar din perspectiva unilaterală a „poporanismului”), în mijlocul căreia Demostene Botez s-a format ca scriitor, am putut arăta și argumenta aristocratismul și conservatorismul scriitorului. Ca publicist a pledat întotdeauna pentru ideea de continuitate cu tradiția, chiar și în perioada „obsedantului deceniu”, în care a făcut concesii regimului din oportunism.

Literatura pentru copii a fost, așa cum am arătat în capitolul al VI-lea, un refugiu pentru scriitor, care încerca în acest fel să evite compromisul estetic, oferind micilor cititori modele de comportament prin ilustrarea unor situații de viață cu mesaj moralizator. Cum însă cenzura supraveghea vigilent și acest sector marginal al creației literare, scriitorul s-a văzut la rândul său constrâns să producă niște „hibridi ideo-estetici”, după cum caracteriza Eugen Negrici literatura perioadei cu pricina, care lasă azi o impresie jenantă, de produs de serie. Notabilă e și contribuția lui Demostene Botez în domeniul traducerilor, specialiștii semnalând valoarea unor transpuneri din clasicii literaturii franceze, precum Madame de La Fayette, Benjamin Constant sau Gustave Flaubert (traducerea unei capodopere ca *Madame Bovary* fiind apreciată în mod deosebit). Am punctat doar câteva idei care pot creiona, în mare, calitățile de traducător ale scriitorului și am detaliat lista operelor pe care le-a tradus, arătând faptul că a fost preocupat mai ales de literatura franceză și de cea rusă.

În partea rezervată Anexelor, am grupat documentele pe șase categorii: debutul literar, poezia din timpul regimului comunist (întreg volumul *Pe drumul biruinței* nefiindu-i publicat), fotografiile care relevă diferitele vârste ale

scriitorului, scrisorile, copertele celor mai cunoscute cărți și autografele semnificative, documentele importante care-i confirmă data nașterii din actul de identitate și pașaport, unele brevete și diplome sau acte care-i atestă munca artistică și, în ultima secțiune, Notele din dosarele Securității, aflate în Arhivele C.N.S.A.S., ele dovedind faptul că scriitorul a aderat la comunism nu din convingere, ci din oportunism. Astfel, am putut completa, prin fotografii ale unor documente utile, tabloul vieții și personalității scriitorului Demostene Botez.

Opera lui, în marea ei majoritate, așa cum am putut observa, a fost bine primită în timpul vieții, iar contribuțiile sale literare din perioada interbelică au fost recunoscute și apreciate de critici iluștri precum Ibrăileanu, Lovinescu, Călinescu, Al. Piru, Negoïtescu și alții. Receptarea operei literare a lui Demostene Botez, după anul 1948, a fost influențată de contextul politic și social, singura contribuție exegetică notabilă fiind studiul monografic al lui Simion Bărbulescu din 1983.

Aproape uitat astăzi, Demostene Botez rămâne totuși un autor demn de recuperat, a cărui operă diversă și complexă reface, în mic, evoluția literaturii noastre pe o perioadă de

peste șase decenii, din preajma Primului Război Mondial și până în deceniul al șaptelea al secolului trecut.

BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ

I. BIBLIOGRAFIE PRIMARĂ

1. *Munții*, Editura Princeps, Iași, 1918.
2. *Floarea pământului*, Editura Viața Românească, Iași, 1920.
3. *Povestea omului*, Editura Viața Românească, Iași, 1923.
4. *Zilele vieții*, Editura Cartea Românească, București, 1927.
5. *Roman perpetuu*, Editura Casa Școalelor, București, 1928.
6. *În căutarea mea*, Editura Adevărul, București, 1933.
7. *Cuvinte de dincolo*, Editura Fundația pentru Literatură și Artă, București, 1934.
8. *Ghiocul*, Editura Naționala-Ciornei, București, 1934.
9. *Dumnezeu*, Editura Librăria Universală Alcalay, București, 1936.
10. *Înălțarea la cer*, Editura Adevărul, București, 1938.
11. *Comedia umană*, Editura Socec, București, 1940.
12. *Pământ și om*, Editura Prometeu, București, 1942.
13. *Lumea cea mică*, Editura Cartea Românească, București, 1944.
14. *Obsesia*, Editura Pro-Pace, București, 1946.
15. *Oameni de lut*, Editura Forum, București, 1947.
16. *Floarea soarelui*, E.S.P.L.A., București, 1953.
17. *Sfredeluș*, Editura Tineretului, București, 1953.
18. *Hoțu și Pachiața*, Editura Tineretului, București, 1954.
19. *Versuri alese*, E.S.P.L.A., București, 1955.
20. *Curcubeu peste Dunăre*, E.S.P.L.A., București, 1956.
21. *Oameni în lumină*, Editura Tineretului, București, 1956.
22. *Picu și Gheorghiață*, Editura Tineretului, București, 1956.
23. *Bucuria tinereții*, Editura Tineretului, București, 1957.
24. *Prin ani*, E.S.P.L.A., București, 1958.

25. *Lanterna magică*, Editura Tineretului, București, 1959.
26. *Hoinăreli prin natură* (în colaborare cu Ionel Pop), Editura Tineretului, București, 1961.
27. *Carnet*, E.P.L., București, 1961.
28. *Scriitori, cartea, cititor*, Editura Societatea pentru Răspândirea Științei și Culturii, București, 1961.
29. *Prin URSS*, Editura Tineretului, București, 1962.
30. *Noaptea luminată*, E.P.L., București, 1962.
31. *Povestea maistrului Petrache despre sărbătoarea colectivizării*, Editura Tineretului, București, 1962.
32. *Oglinzi*, E.P.L., București, 1963.
33. *Amintiri despre oameni și religie*, Editura Științifică, București, 1963.
34. *Document*, Editura Tineretului, București, 1964.
35. *Șantier*, Editura Tineretului, București, 1964.
36. *Însemnările lui Andrei Chirică*, Editura Tineretului, București, 1964.
37. *Povestea greierului*, E.P.L., București, 1964.
38. *Chipuri și măști*, E.P.L., București, 1965.
39. *În fața timpului*, E.P.L., București, 1967.
40. *Povestea brazilor și a hârtiei*, Editura Tineretului, București, 1967.
41. *Aproape de pământ*, E.P.L., București, 1968.
42. *Oameni de lut*, E.P.L., București, 1968.
43. *Fapte diverse*, E.P.L., București, 1969.
44. *Na greu' pământului*, Editura Cartea Românească, București, 1970.
45. *Povestea Mărgicăi*, Editura Ion Creangă, București, 1970.
46. *Patria și oamenii ei*, Editura Eminescu, București, 1972.
47. *Memorii*, vol. I-II, Editura Minerva, București, 1970, 1973.
48. *Patriei*, Editura Militară, București, 1972.

49. *Scrieri*, I-IV, Editura Minerva, București, 1971-1973.
50. *Tramvaiul de noapte*, Editura Cartea Românească, București, 1973.

În antologii

1. *Poezia toamnei*, antologie de Ion Pillat, Editura Viața Românească, București, 1921.
2. *Cartea dragostei*, antologie 1740-1922, de Radu D. Rosetti și Emanuel Cerbu, Editura Ancora, București, 1922, Editura Luceafărul, București, 1923.
3. *Șezătorile scriitorilor români în Ardeal și Banat*, Editura Luceafărul, București, 1923.
4. *România jună. Cartea semicentenarului – 1871-1921*, Editura Imprimeria Fundațiilor Culturale, București, 1924.
5. *Antologia poezilor de azi*, de Ion Pillat și Perpessicius, vol. I, Editura Cartea Românească, București, 1925, atribuite lui Demostene Botez 7 p.
6. *Antologia Dobrogei – prozatori și poeți cu ocazia cincantinarului*, Editura Casa Școalelor, București, 1928.
7. *Poezie românească de la origini până în zilele noastre (1673-1937)*, antologie și studiu de Gh. Cardaș: vol. II, Editura Institutul de Arte grafice – „Tiparul Universitar”, București, 1937.
8. *Cele mai frumoase poezii românești*, antologie de Constantin Solomon și G. Ursu, vol. I – *Lirice*, Editura Cugetarea, București, 1937.
9. *Antologie română*, de Sextil Pușcariu și Ion Breazu, Editura Max Niemeyer Verlag, Halle, 1938.
10. *Literatura română contemporană*, antologie de Vladimir Streinu, Editura Dacia, București 1943.
11. *Pe drumul biruinței. Versuri patriotice*, vol. I, II, Editura Luceafărul, București, 1943.

12. *Pacea va învinge, Poeme*, E.S.P.L.A., București, 1952.
13. *Cartea tinerei mame*, de Natalia Scurtu, Editura medicală, București, 1961.
14. *Bucureștii în literatură*, texte alese și adnotate de Radu Albala, E.P.L., București, 1962.
15. *Poezia română contemporană*, culegere, prefață și tabel cronologic de Eugen Simion, E.P.L., București, 1964.
16. *Patos contemporan*, culegere de versuri, Editura Tineretului, București, 1965.
17. *Cântecul iubirii* (din lirica românească de dragoste), antologie, text îngrijit, prefață de Vasile Nicolescu, E.P.L., București, 1966.
18. *Gânduri închinare mamei*, antologie de Victor Crăciun, Editura Tineretului, București, 1967.
19. *Antologia poeziei simboliste românești*, antologie de Lidia Bote, E.P.L., București, 1968, Editura Minerva, București, ediția din 1972.
20. *Caiet de poezie*, Editura Casa județeană de creație populară (C.J.C.P.), Iași, 1968.
21. *Poezia ieșeană contemporană*, antologie de Ion Popescu, Editura C.J.C.P., Iași, 1968.
22. *Poezia română modernă de la G. Bacovia la E. Botta*, antologie, prefață și note de Nicolae Manolescu, vol. I, E.P.L., București, 1968.
23. *Efigiile naturii*, antologia pastelului românesc, de Petre Stoica și Mircea Tomuș, Editura Minerva, București 1971.
24. *Sentimentul Dorului în poezia română, spaniolă și portugheză*, de Elena Bălan-Osiac, Editura Minerva, București, 1972.
25. *Dedicații lui Eminescu*, antologie și studiu de Victor Crăciun, Editura C.C.E.S., Botoșani, 1972.
26. *O sută de ani de sonet românesc*, antologie și prefață de Gh. Tomozei, Editura Albatros, București, 1973.

27. *Antologia poeziei românești*, de Zoe Dumitrescu-Bușulenga, E.D.P, București, 1974.
28. *Copilăria evocată de poeți, (de la Mihai Eminescu la Nicolae Labiș)*, antologie de Ion N. Voiculescu, E.D. P., București, 1975.
29. *Preșcolarul și literatura*, E.D.P., București, 1977.
30. *Poesis – poètes roumains contemporains*, Editura Eminescu, București, 1975.
31. *Excelsior*, antologie de lirică românească, ediție și note de Florin Șindrilaru, prefață de D. Micu, Editura Minerva, București, 1982.
32. *Artă poetică*, antologie lirică românească, ediție și note de Florin Șindrilaru, prefață de D. Micu, Editura Minerva, București, 1983.
33. *Antologie de poezie bucolică românească*, ediție îngrijită de Gabriela Danțiș, Editura Minerva, București, 1984.
34. *Antologia poeziei românești culte de la Dosoftei până în 1993*, Editura Teora, București, 1998.
35. *Antologia poeziei românești de la origini până azi*, Editura Paralela 45, Pitești, 1998.

În periodice:

1. Botez, Demostene, *O estetică impresionistă a romanului*, „Viața românească”, anul 21, nr. 2-3, 7 aprilie 1929, p. 310.
2. Botez, Demostene, *Călătorii și exotism*, „Adevărul”, anul 43, nr. 14256, 20 iunie 1930, p. 1.
3. Botez, Demostene, *Psihoza războiului*, „Viața românească”, anul 26, nr. 21, 1934, p. 14.
4. Botez, Demostene, *Considerații pesimiste. Spre trecut*, „Viața Românească”, anul 26, nr. 8, 1934, pp. 18-21.

5. Botez, Demostene, *Rolul culturii față de umanitate*, „Dimineața”, anul 32, nr. 10625, 23 iulie 1936, p. 5.
6. Botez, Demostene, *Socialism înseamnă cultură*, „Viața românească”, anul 17, nr. 8, 1964, pp. 187-197.
7. Botez, Demostene, *Cărțile de călătorie*, „Cronica”, anul 2, nr. 2, 14 ianuarie 1967, p. 7.
8. Botez, Demostene, *Făgașurile literaturii pentru copii*, „România Literară”, anul 3, nr. 11, 1970, p. 8.
9. Botez, Demostene, *Roman, teatru și autobiografie*, „Viața românească”, anul 24, nr. 6, 1971, pp. 126-127.
10. Botez, Demostene, *Scriitorul e mai dator decât alți muritori*, anchetă internațională în revista „Argeș” - „Scriitorul și tânăra generație”, anul 7, nr. 1, 1972, p. 3.
11. Botez, Demostene, *Din cugetările inedite*, „România literară”, anul 6, nr. 12, 1973, p. 18.
12. Razu, D., *Scrisori din Iași*, „Gândirea”, Cluj, red. Cezar Petrescu, anul II, nr. 5, 15 iunie 1922, p. 99.

II. BIBLIOGRAFIE SECUNDARĂ

a. Volume:

1. Drăgan, Lenuța, *Demostene Botez, 1893-1973, bibliografie*, Biblioteca Centrală Universitară „Mihai Eminescu”, Serviciul bibliografic, Iași, 1996.
2. Bărbulescu, Simion, *Demostene Botez. Viața ca roman trăit*, Editura Albatros, București, 1983.

b. În volume:

1. „Modernismul” în literatura română. *Contribuții bibliografice*, B.C.U., București, 1968, p. 117, 190-191, 225, 235.

2. *75 de ani de activitate a Liceului Internat „C. Negruzzi” – Iași, 1895-1970*, Iași, 1970, pp. 10, 79, 82, 115, 164.
3. Aderca, F., în *Mărturiile unei generații*, Editura Ciornei, 1929, p. 71-72, 156, 256, 298.
4. Bălan, Ion Dodu, *Evoluția poeziei lui Demostene Botez*, în *Delimitări critice*, E.P.L., București, 1964, p. 60-83.
5. Bălan, Ion Dodu, *Demostene Botez, Scrieri, vol. I-II*, în *Focarul timpului*, Editura Eminescu, București, 1977, pp. 156-162.
6. Beniuc, Mihai, *Drumul poeziei*, în *Scrieri*, vol. I, , Editura Minerva, București, 1972, pp. 58, 437.
7. Căndroveanu, Hristu, *Demostene Botez*, în *Literatura pentru copii*, Editura Albatros, București, 1988, pp. 46-48.
8. Ciopraga, Constantin, *Poezia lui Demostene Botez*, în *Portrete și reflecții literare*, E.P.L., București, 1967, pp. 221-231.
9. Constantinescu, Pompiliu, în *Scrieri*, ediție îngrijită de Constanța Constantinescu, prefață de Victor Felea, E.P.L., București, 1969, vol. 3, pp. 182, 325, vol. 4, Editura Minerva, București, 1970, pp. 38, 226.
10. Constantinescu, Pompiliu, în *Opere și autori*, Editura Ancora, București, 1928, pp. 79-85.
11. Corbea, Dumitru, în *Memorii*, Editura Cartea Românească, București, 1982, pp. 35-39, 175-176.
12. Cubleşan, Constantin, *Demostene Botez*, în *Miniaturi critice*, E.P.L., București, 1969, pp. 47-54.
13. Cuțitaru, Virgil, în *Cărți și idei*, Editura Junimea, Iași, 1972, pp. 161-162.
14. Ivașcu, George, în *Confruntări literare*, Editura Eminescu, 1986, vol. II, p. 236, 247, 254, 255, 261, 292, 321, 333, vol. III, 1988, p. 227, 273, 316, 319.

15. Leon, Aurel, în *Umbre*, Editura Junimea, Iași, 1970, vol. 1, pp. 36, 37, 77, 84, vol. 2, Editura Junimea, Iași, 1972, pp. 126, 161.
16. Luca, Eugen, în *Demers critic*, Editura Dacia, Cluj, 1973, pp. 41-43.
17. Maței, Elena-Andreea, *Memorialistica lui Demostene Botez*, în *Interferențe culturale, lingvistice și geopolitice în spațiul românesc*, cap. IV – *Simpozionul Național Memorialistica românească: Între document istoric și obiectul estetic*, ediția a VIII-a, Ofelia Ichim (coord.), Alina-Mihaela Bursuc, Marius-Radu Clim, Ofelia Ichim, Maricica Munteanu, Veronica Olariu, Ana-Maria Prisacaru, Diana Stroescu (editori), Editura Universității de Vest, Timișoara, 2023, pp. 443-456.
18. Martin Aurel, în *Metonimii*, Editura Eminescu, București, 1974, pp. 16-17.
19. Pană, Sașa, în *Născut în '02 – Memorii – file de jurnal – evocări*, Editura Minerva, București, 1973, pp. 156, 238, 240, 438, 451.
20. Peltz, I., în *Amintiri din Viața literară*, Editura Cartea Românească, București, 1974, pp. 172-174.
21. Perpessicius, în *Excurs sentimental*, Muzeul Literaturii române, București, 1972, pp. 177-178.
22. Perpessicius, în *Opere*, vol. 12, Editura Minerva, București, 1983, p. 332, 352, 419, 513, 561.
23. Perpessicius, în *Mențiuni critice*, seria a II-a, Editura Fundația pentru Cultură și Artă, București, 1934, pp. 83-89.
24. Petrescu, Cezar, în *Evocări și aspecte literare*, ediție îngrijită și prefață de Mircea Popa, Editura Facla, Timișoara, 1974, p. 25, 146.
25. Petroveanu, Mihail, *Demostene Botez*, în *Traietorii lirice*, Editura Cartea Românească, 1974, pp. 16-22.

26. Philippide, Al., *Demostene Botez și neliniștea echilibrată*, în *Considerații confortabile*, vol. 1, Editura Eminescu, București, 1970, pp. 284-291.
27. Piru, Al., în *Panorama deceniului literar românesc 1940-1950*, Editura Pentru Literatură, București, 1968, pp. 48-53.
28. Piru, Al., în *Poezia românească contemporană. 1950-1975*, vol. I-II, Editura Eminescu, București, 1975, pp.
29. Piru, Al., în *Reflexe și interferențe*, Editura Scrisul românesc, Craiova, 1974, pp. 153, 198.
30. Radian, Sanda și Dogaru, Venera, în *Sinteze de istoria literaturii române*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1971, p. 21, p. 110.
31. Regman, Cornel, în *Cărți, autori, tendințe*, E.P.L., București, 1967, p. 37, 306.
32. Sadoveanu, Profira, în *Planeta părăsită*, Editura Cartea Românească, București, 1970, pp. 202-204.
33. Sasu, Aurel și Vartic, Mariana, în *Romanul românesc în interviuri. O istorie autobiografică*, vol. 1-2, Editura Minerva, București, 1985-1986, vol. 1, pp. 159, 173/ 581, 646, vol. 2, pp. 131, 132/ 863.
34. Sevastos, Mihail, în *Amintiri de la „Viața românească”*, E.P.L., București, 1966, pp. 23, 42, 47-49, 64, 76, 349, 350, 352, 421, 448, 450.
35. Solacolu, Barbu, *Poetul Demostene Botez - In memoriam*, în *Evocări, confesiuni, portrete*, Editura Cartea Românească, București, pp. 315-317, 318, 327.
36. Stanciu, Ilie, în *Literatura pentru copii*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1968, p. 43, 60, 189, 206.
37. Streinu, Vladimir, în *Pagini de critică literară – Marginalia. Eseuri*, ediție alcătuită de George Muntean, E.P.L., București, 1968, vol. I, p. 265, vol. II, p. 34, 37, 94, 97, 118, 148, vol. III, 1974, p. 52, 195, 198.

38. Șchiopu (Maftai), Elena-Andreea, *Demostene Botez. The interwar years. His rousing editorial debut near literary critic G. Ibrăileanu and the cultural-literary movement attached to „Viața Românească” Magazine (Monographic study)*, în *Multiculturalism through the lenses of literary discourse*, Editura „Arhipelag XXI” Press, Universitatea „Dimitrie Cantemir”, Tîrgu Mureș, decembrie 2019, pp. 234-241.
39. Șchiopu (Maftai), Elena-Andreea, *The uprooting epopee. The small universe. Demostene Botez, the memorialist and the ascesis of sentimental symbolism (I)*, în *The Shades of Globalisation. Identity and Dialogue in an Intercultural World, Literature*, Editura Arhipelag XXI Press, Universitatea „Dimitrie Cantemir”, Tîrgu Mureș, mai 2021, p. 467-471.
40. Teodoreanu, Ionel, în *Masa umbrelor. Întoarcerea în timp*, ESPLA, București, 1957, pp. 19, 29, 40, 77, 81, 82, 85, 86, 87, 311, 320, 322.
41. Teodorescu-Braniște, Tudor, *Demostene Botez*, în *Oameni și cărți*, Editura Socec, București, 1922, pp. 102-105.
42. Velisar-Teodoreanu, Ștefana, în *Ursitul. Evocări, amintiri*, Editura Eminescu, București, 1970, p. 98, 101, 102, 103, 142.
43. Vianu, Tudor, în *Opere 3 – Scriitori români – Sinteze*, Editura Minerva, București, 1973, pp. 153-154.
44. Zamfirescu, George Mihail, în *Mărturii în contemporaneitate*, studiu introd., note, comentarii și bibliografie de Valeriu Râpeanu, Editura Minerva, București, 1974, pp. 267-268, 277, 448.

c. În dicționare:

1. Academia Română, *Dicționarul General al Literaturii Române*, vol. A/B, ediția a II-a, revizuită, adăugită și adusă la zi, coord. gen. Eugen Simion, coord. și revizie de Gabriela Danțiș, Gabriela Drăgoi, Laurențiu Hanganu, Mihai Iovănel, Remus Zăstroiu, Editura Muzeul Literaturii Române, București, 2016, și vol. M/O, 2019.
2. Bejenaru, Ionel, *Demostene Botez*, în *Dicționarul botoșănenilor*, Editura Moldova, Iași, 1994.
3. Craia, Sultana, *Botez, Demostene*, în *Dicționarul ziariștilor români*, Editura Meronia, București, 2007.
4. Fierăscu, C., Ghiță, Gh., *Mic dicționar îndrumător în terminologia literară*, Editura Ion Creangă, București, 1979.
5. Flămând, Dinu, *BOTEZ Demostene*, în *Dicționarul scriitorilor români*, vol. I, A-C, Editura Fundației Culturale Române, București, 1995.
6. Lazarovici, Silvia, *Scriitori și publiciști botoșăneni*, în *Dicționar biobibliografic*, Editura Agata, Botoșani, 2013.
7. Popa, Marian, *Demostene Botez*, în *Dicționar de literatură română contemporană*, ediția a II-a, Editura Albatros, București, 1977.
8. Rusu, N. Dorina, *Istoria Academiei Române în date (1866-1996)*, Editura Academiei Române, București, 1997.
9. Sasu, Aurel, *Demostene Botez*, în *Dicționarul biografic al literaturii române*, vol. A-L, Editura Paralela 45, Pitești, 2006.
10. Scurtu, E., Nagherneac, A., Cosumov, D., *Presa românească în colecțiile bibliotecii: ultimele decenii ale sec. XIX și primele decenii ale sec. XX. Contribuții bibliografice*, Biblioteca Științifică a Universității de Stat „Alec Russo”, Bălți, Fascicula 1, Bălți, 2012.

11. Teodorovici, C., *BOTEZ, Demostene*, în *Dicționarul General al Literaturii Române*, coord. Eugen Simion, vol. 1, A-B, Editura Univers Enciclopedic, București, 2004.

d. În istorii literare:

1. Barbu, Eugen, *O istorie polemică și antologică a literaturii române de la origini până în prezent*, Editura Eminescu, București, 1975.
2. Bucur, Marin, *Istoriografia literară românească*, Editura Minerva, București, 1973.
3. Busuioceanu, Al., *Istoria literaturii române: compendiu*, Editura Jurnalul Literar, București, 1998.
4. Călinescu, G., *Istoria literaturii române de la origini până în prezent*, Editura Minerva, București, 1986.
5. Călinescu, G., Vitner, Ion, Crohmălniceanu, Ov. S., *Istoria literaturii române*, vol. I-II, E.S.P.L.A., București, 1954-1955.
6. Cioculescu, Șerban, Streinu, Vladimir, Vianu, Tudor, *Istoria literaturii române moderne*, Editura Eminescu, București, 1985.
7. Crohmălniceanu, Ovid. S., *Curs de istorie a literaturii române între cele două războaie mondiale*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1964.
8. Densusianu, Ovid, *Literatura română modernă*, ed. a II-a, 1985, Editura Eminescu, București, 1985.
9. Dumitrescu-Buşulenga, Zoe, coord., *Istoria literaturii române. Studii*, Editura Academiei RSR, București, 1979.
10. Iorga, N., *Istoria literaturii românești contimporane*, vol. I - *Crearea formei* (1867-1890); vol. II - *În căutarea fondului* (1890-1934), Editura Minerva, București, 1985.

11. Loghin, Constantin, *Istoria literaturii române (de la începuturi până în zilele noastre)*, Editura Mitropolit Silvestru, Cernăuți, 1943.
12. Lovinescu, E., *Critice – Poezia nouă*, vol. IX, Editura Ancora, București, 1923.
13. Lovinescu, E., *Istoria literaturii contemporane*, vol. III - *Evoluția poeziei lirice*, vol. IV - *Evoluția prozei literare*, Editura Ancora, București, 1927-1928.
14. Lovinescu, E., *Istoria literaturii române contemporane, 1900-1937*, Editura Minerva, București, 1975.
15. Manolescu, Nicolae, *Istoria critică a literaturii române*, vol. I, 1990, Editura Minerva, București, ed. II, 1997.
16. Micu, Dumitru și Manolescu, Nicolae, *Literatura română de azi. 1944-1964*, Editura Tineretului, București, 1965.
17. Micu, Dumitru, *Literatura română la începutul secolului al XX-lea, 1900-1916*, EPL, București, 1964.
18. Micu, Dumitru, *Scurtă istorie a literaturii române*, vol. 2, Editura Iriana, București, 1995.
19. Munteanu, Basil, *Panorama literaturii române*, traducere de Vlad Alexandrescu, ed. îngrijită de Eugen Lozovan și Ruxandra D. Sheldan, Editura Crater, București, 1996.
20. Negoîtescu, I., *Istoria literaturii române*, vol. I, *1800-1945*, Editura Minerva, București, 1991.
21. Negrilă, Iulian, *Istoria presei*, Editura Multimedia, Arad, 1997.
22. Piru, Al., *Istoria literaturii române*, I-II, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1973.
23. Popa, Marian, *Istoria literaturii române de azi pe mâine*, Editura Semne, București, 2009.
24. Rotaru, Ion, *O istorie a literaturii române*, vol. II, Editura Minerva, București, 1972.
25. Scarlat, Mircea, *Istoria poeziei românești*, vol. I-III, 1982-1986, Editura Minerva, București, 1982/ 1984/ 1986.

26. Scarlat, Mircea, *Istoria poeziei românești*, volumul IV, ediția a II-a, Editura Teleormanul Liber, Teleorman, 2009.
27. Ștefănescu, Alex., *Istoria literaturii române contemporane: 1941-2000*, Editura Mașina de Scris, București, 2005.
28. Tcaciuc, Nicolae, *Istoria literaturii române*, Editura Coop. de edit., Cernăuți, 1923.
29. Theodorescu, B., *Istoria bibliografiei române*, ediția a II-a, Editura Enciclopedica română, București, 1972.
30. Zalis, Henri, *O istorie condensată a literaturii române (1880-2000)*, Editura Bibliotheca, Târgoviște, 2005.

e. În periodice:

1. Apetroaie, I., *Demostene Botez: Carnet*, „Iașul literar”, anul 13, nr. 1, 1962, pp. 79-80.
2. Bârna, Vlaicu, „*Oameni de lut*”, de Demostene Botez, „Viața Românească”, anul 1, nr. 3-5, august-octombrie 1948, pp. 387-389.
3. Bălan, Ion Dodu, *Evoluția poeziei lui Demostene Botez*, „Viața Românească”, anul 9, nr. 3, 1956, pp. 184-195.
4. Bălu, Ion, *Demostene Botez, Memorii*, „Viața românească”, anul 24, nr. 4, aprilie 1971, pp. 73-75.
5. Bărbulescu, Simion, *Timpul în poezia lui Demostene Botez*, „Cronica”, anul 13, nr. 28, 1978, p. 4.
6. Bogdan-Duică, G., *Floarea pământului și Povestea omului*, „Societatea de mâine”, anul 2, nr. 9, 1 martie 1925, p. 248.
7. Boureanu, Radu, *Demostene Botez și „Viața Românească”*, „Viața Românească”, anul 26, nr. 3, martie 1973, pp. 5-6.
8. Braga, Mircea, *Demostene Botez, Memorii*, „Tribuna”, anul 15, nr. 4, 28 ianuarie 1971, p. 2, 3.

9. Breazu, Ion, *Literatura contemporană în România*, „România Nouă”, anul 4, nr. 233, 30 oct. 1936, p. 2
10. Buzilă, Boris, *Oameni în lumină*, „România liberă”, anul 15, nr. 3828 30 ianuarie 1957, p. 2.
11. Buzilă, Boris, *Demostene Botez, Memorii*, „România liberă”, anul 29, nr. 8295, 25 iunie 1971, p. 2.
12. Calotă, Gh., *Fascinația Eminescu*, „Luceafărul”, anul 31, nr. 17, 23 aprilie 1988, p. 6.
13. Călinescu, Al., *Aspecte inovatoare în lirica actuală*, „Iașul literar”, anul 15, nr. 4, aprilie 1964, pp. 73-75.
14. Călinescu, G., *Ghiocul*, „Adevărul literar și artistic”, anul 14, nr. 741, 1935, p. 9.
15. Călinescu, G., *Epilog la ancheta noastră*, „Jurnalul literar”, anul 1, nr. 7, 12 februarie 1939, p. 2.
16. Călinescu, G., *În căutarea mea*, „Adevărul literar și artistic”, anul 12, nr. 679, 10 decembrie 1933, p. 7.
17. Călinescu, G., *Oameni de lut*, „Națiunea”, anul 2, nr. 520, 15 decembrie 1947, p. 2.
18. Cesereanu, D., *Sfredeluș*, „Gazeta literară”, anul 9, nr. 33, 16 august 1962, p. 2.
19. Cioculescu, Șerban, *Cuvinte de dincolo*, „Adevărul”, anul 48, nr. 15521, 16 august 1934, p. 1.
20. Cioculescu, Șerban, *Demostene Botez, memorialist*, „România literară”, anul 4, nr. 4, 21 ianuarie 1971, p. 5.
21. Cioculescu, Șerban, *Poezia lui Demostene Botez*, „Făclia literară”, anul 8, nr. 3, 1923, p. 5-6.
22. Ciopraga, Constantin, *Poezia lui Demostene Botez*, „Cronica”, anul 3, nr. 26, 1967, p. 8.
23. Constantin, Ilie, *Na greu' pământului*, „România literară”, anul 3, nr. 48, 26 noiembrie 1970, pp. 14-15.
24. Constantinescu, Pompiliu, *Demostene Botez, Zilele vieții*, „Viața literară”, anul 2, nr. 64, 3 decembrie 1927, p. 3.

25. Crețulescu, Ioana, *Viața și omul Demostene Botez*, „Viața Românească”, anul 78, nr. 3, martie 1983, pp. 83-84.
26. Cristea, Dan, *Demostene Botez, Scrieri*, „România literară”, anul 4, nr. 34, 1971, pp. 14-15.
27. Crohmălniceanu, Ov. S., Georgescu, Paul, *Critică și poezie*, „Viața românească”, anul 12, nr. 12, decembrie 1959, p. 123.
28. Crohmălniceanu, Ov. S., *Demostene Botez, Obsesia*, „Contemporanul”, nr. 48, 22 august 1947, p. 4.
29. Cubleşan, Constantin, *În fața timpului*, „Tribuna”, anul 11, nr. 11, 16 martie 1967, p. 3.
30. Datcu, Iordan, *Demostene Botez, Memorii*, „Cronica”, anul 5, nr. 44, 31 octombrie 1970, p. 8.
31. Davidescu, N., *Zilele vieții*, „Propilee literare”, anul 3, nr. 9-10, 1 august 1928, pp. 33-35.
32. Diaconescu, Alexandra Ana-Maria, Şchiopu (Maftai), Elena-Andreea, Maxim (Iosub), Irina, *Victor Eftimiu și Demostene Botez, scriitori de literatură pentru copii*, „Meridian Critic” – *Kitsch, past, present and future*, nr. 1, vol. 39, Universitatea „Ștefan cel Mare”, Suceava, 2022, p. 205-215.
33. Drăgan, Mihai, *Demostene Botez, Noaptea luminată*, „Flacăra Iașului”, anul 18, nr. 5100, 27 ianuarie 1963, p. 2.
34. Drăgulănescu, Ana, *Demostene Botez – un călător decepționat*, „Anuarul de lingvistică și istorie literară”, editat de Institutul de Filologie Română „A. Philippide”, tom LIV, București, 2014, pp. 191-195.
35. Eftimiu, Victor, *Cu scriitorii în țara de demult*, „Curentul Familiei”, anul 1, nr. 26, 18 martie 1944, p. 3.
36. ERASM [Petru Manoliu], *Ghiocul*, „Credința”, anul 3, nr. 347, ianuarie 1935, p. 4.
37. Foarță, Șerban, *Demostene Botez, Prin U.R.S.S.*, „Scrisul bănațean”, anul 13, nr. 11, noiembrie 1962, pp. 82-83.

38. Gafița, Mihai, *Trei volume de publicistică – Demostene Botez, Memorii*, „Scânteia”, anul 41, nr. 9010, 26 decembrie 1971, p. 4.
39. Gavrilu, Leonard, *Noaptea luminată*, „Gazeta literară”, anul 9, nr. 51, 1962, p. 2.
40. Georgescu, Paul, *Demostene Botez în fața timpului*, „Gazeta literară”, anul 14, nr. 23, 8 iunie 1967, p. 2.
41. Ghimpu, M., *Demostene Botez, concetățeanul și contemporanul nostru*, „Gazeta de Botoșani”, nr. 1302, 1995.
42. Ibrăileanu, G., *Demostene Botez, Floarea pământului*, „Viața românească”, anul 13, nr. 1, ianuarie 1921, pp. 81-87.
43. Indrieș, Alexandra, *Spațiul și memoria - Demostene Botez, Memorii*, „Orizont”, anul 22, nr. 11, noiembrie 1971, pp. 76-80.
44. Iordan, Iorgu, *Curs complet de limbă română pentru școlile secundare*, Editura Cartea Românească, „Adevărul literar și artistic”, anul 9, nr. 457, 8 sept. 1929, p. 7.
45. Iulian, M., „*Scrieri*”, 3-4, „Cronica”, anul 8, nr. 31, 3 august 1973, p. 4.
46. Ivașcu, George, *25 ans de littérature*, „Revue roumaine”, 23, nr.3, iulie-septembrie, 1969, p. 68 și „Contemporanul”, nr. 34, 22 august, 1969, p. 3.
47. Lazăr, Dumitru, *Poetul Demostene Botez*, laureat al Premiului de stat, în „Făclia”, 10, nr. 2576, 23 ianuarie 1955, p. 2.
48. Lazăr, Dumitru, *Demostene Botez, Memorii*, „Orizont”, anul 3, nr. 629, 10 noiembrie 1970, p. 2.
49. Luca, Eugen, *Reabilitarea memorialisticii – Demostene Botez*, „Memorii”, „Contemporanul”, nr. 1, 1 ianuarie 1971, p. 3.

50. Maftעי, Andreea, *Motivul umbrei în poezia lui Demostene Botez – Perioada 1918-1944*, „Banchetul”, Fundația culturală „Ion D. Sîrbu”, anul VII, nr. 73-74-75, 2022, pp. 95-97.
51. Mancaș, Mircea, *In memoriam, Demostene Botez*, „Cronica”, nr. 18, 29 aprilie 1983, p. 5.
52. Mancaș, Mircea, *Un scriitor plurivalent*, „Viața Românească”, anul 26, nr. 3, martie 1973, pp. 8-14.
53. Manolescu, Nicolae, *Demostene Botez, În fața timpului*, „Contemporanul”, nr. 27, iulie 1967, p. 3.
54. Martin, Aurel, *Versuri alese*, „Gazeta literară”, anul 3, nr. 15, 1956, p. 2.
55. Martin, Mircea, *O exegeză a poeziei moderne*, „România literară”, anul 3, nr. 32, august 1970, p. 4.
56. Micu, Dumitru, *Aproape de pământ*, „Gazeta literară”, anul 15, nr. 36, 5 septembrie 1968, p. 2.
57. Micu, Dumitru, *Ca floarea soarelui*, „Gazeta literară”, anul 1, nr. 12, 1954, p. 2.
58. Negoită, Irimie, *Prin ani*, „Steaua”, nr. 5, mai 1958, pp. 100-101.
59. Negoiteșcu, I., *Demostene Botez*, „Viața Românească”, anul 29, nr. 3, martie 1976, pp. 15-20.
60. Niculescu, D., Ionescu P., *Marginalii*, „Speranța”, Craiova, 1940, pp. 99-103.
61. Oarcășu, Ion, *Demostene Botez, Versuri alese*, „Steaua”, anul 7, nr. 3, martie 1956, pp. 104-105.
62. Oarcășu, Ion, *Noile versuri ale lui Demostene Botez*, „Steaua”, anul 5, nr. 4, aprilie 1954, pp. 91-101.
63. Oarcășu, Ion, *D. Botez: Poezia – un jurnal intim în versuri*, „Tribuna”, nr. 30, 1971.
64. Olteanu, Ioanichie, *Amintirea lui Demostene Botez*, „Viața Românească”, anul 26, nr. 3, martie 1973, pp. 6-7.

65. Pană, Aura, *Bucuria tinereții*, „Iașul literar”, anul 9, nr. 3, martie 1958, pp. 127-128.
66. Papu, Edgar, *Demostene Botez, Na greu' pământului*, „Viața românească”, anul 24, nr. 3, martie 1971, pp. 81-83.
67. Petroveanu, M., *Scrieri*, 1-2, „Viața Românească”, anul 24, nr. 11, noiembrie 1971, pp. 65-70.
68. Philippide, Al., *Demostene Botez*, „Adevărul literar și artistic”, anul 10, nr. 592, 1932, p. 5.
69. Piru, Al., *Demostene Botez, memorialist*, „România literară”, anul 7, nr. 5, 1974, p. 13.
70. Piru, Al., *Lumea cea mică*, „Viața Românească”, anul 37, nr. 11-12, 1945, pp. 162-163.
71. Piru, Al., *Poezia lui Demostene Botez*, „România literară”, anul 6, nr. 46, 15 noiembrie 1973, p. 13.
72. Raicu, Al., *Un remarcabil creator botoșănean*, „Caiete botoșănene”, („Ateneu”), anul 24, nr. 10, 1987, p. 2.
73. Rîpeanu, Valeriu, *Bucuria tinereții*, „Gazeta literară”, anul 5, nr. 7, 13 februarie 1958, pp. 1, 7.
74. Roucek, J. S., Pennsylvania State College, review in *Books Abroad*, vol. 9, (Winter, 1935), p. 100.
75. Sadoveanu, Profira, *Domnu' Demostene*, „România literară”, anul 16, nr. 12, 1983, p. 9.
76. Săndulescu, Al., *Prin ani*, „Gazeta literară”, anul 5, nr. 23, 5 iunie 1958, pp. 1, 6.
77. Săndulescu, Al., *Prin U.R.S.S.*, Gazeta literară, anul 9, nr. 42, 18 octombrie 1962, p. 2.
78. Sângeorzan, Zaharia, *Scrieri*, vol. 1-2, „Cronica”, anul 6, nr. 35, 28 august 1971, p. 8.
79. Sevastos, Mihail, *Demostene Botez, Lumea cea mică*, „Torța”, anul 1, nr. 8, 25 februarie 1945, p. 2.
80. Sorescu, Marin, *Demostene Botez, Noaptea luminată*, „Scânțea”, anul 32, nr. 5812, 23 februarie 1963, p. 3.

81. Șchiopu (Maftai), Elena-Andreea, *Demostene Botez. Metamorfoze lirice de la Floarea pământului la Floarea soarelui*, „Banchetul”, Fundația culturală „Ion D. Sîrbu”, anul V, nr. 58-59-60, 2020, pp. 47-49.
82. Ștefănescu, Alex, *Demostene Botez*, „România literară”, nr. 10, martie 2003, p. 11.
83. Tincu, Bucur, *Memorialistica literară contemporană*, în „Revista de istorie și teorie literară”, tom 24, nr. 3, 1975, pp. 388-389, 390.
84. Tudor-Anton, Eugenia, *Tramvaiul de noapte*, „Viața Românească”, anul 27, nr. 27, 1974, pp. 98-100.
85. Tudor, Eugenia, *Călătorind prin Bulgaria (Demostene Botez, Curcubeu peste Dunăre)*, „Viața românească”, anul 10, nr. 2, februarie 1957, pp. 225-227.
86. Turtureanu, Nicolae, *Oameni de dincolo, Demostene Botez*, „Dacia literară”, anul 11, nr. 4, 2000, p. 27.
87. Vinea, Ion, *Demostene Botez*, „Facla”, nr. 466, 1932, p. 16.
88. Vinea, Ion, *Floarea pământului*, „Adevărul literar și artistic”, anul 2, nr. 11, 1921., p. 4.
89. Vintilă, Petru, *Curcubeu peste Dunăre*, „Gazeta literară”, anul 3, nr. 48, 29 noiembrie 1956, p. 4.

f. Periodice consultate:

1. „Actualitatea”, revistă ilustrată, București, 1914-1928.
2. „Actualitatea”, Craiova, 1926-1928.
3. „Adevărul”, București, 1919-1920, 1922-1923, 1925-1926, 1928-137, 1946-1951.
4. „Adevărul literar și artistic”, București, 1920-1939.
5. „Agora”, București, 1947.
6. „Albatros”, București, 1941.
7. „Almanahul literar”, București, 1969-972, 1973-1982.

8. „Almanahul Viața românească”, București, 1948.
9. Analele Academiei Române, *Dezbaterile* – seria II, tom 39, 1916-1919; *Memoriile secțiunii literare* 1924-1942 și 1950-1983.
10. „Cetatea literară”, București, 1925-1926.
11. „Convorbiri literare”, Iași, 1910-1916, 1919-1944, 1971-1987.
12. „Cronicarul”, București, 1931-1932, 1934.
13. „Cahiers roumains d'études littéraires”, București, 1973-1986.
14. „Dacia”, București, 1918-1922, 1941-1942.
15. „Echinox”, Cluj, 1969-1975.
16. „Ecoul Moldovei”, Iași, 1914-1918.
17. „Ethos”, Iași 1944-1947.
18. „Evenimentul”, Iași, 1910-1923, 1934-1944.
19. „Gazeta literară”, București, 1954-1968.
20. „Gânduri”, Iași, 1935-1937.
21. „Gândirea”, Cluj, 1921-1924.
22. „Iașul literar”, Iași, 1949-1987.
23. „Junimea literară”, Cernăuți, 1923-1939.
24. „Luceafărul”, București, 1958-1973.
25. „Pagini literare”, Arad, 1934.
26. „România literară”, București, 1932-1934, 1939-1940, 1968-1987.
27. „Scânteia”, Iași, 1919, București, 1967-1972.
28. „Steaua”, Cluj, 1954-1987.
29. „Tribuna”, Cluj, 1938-1940.
30. „Turismul român”, *Demostene Botez, Călătorii, recenzii*, nr. 4-6, 1931.
31. „Universul copiilor”, București, 1925-1930, 1932-1941.
32. „Universul literar”, București, 1912-1916, 1921-1923, 1925-1930, 1938-1945.
33. „Viața”, București, 1941-1944.

34. „Viața românească”, Iași, București, 1911-1916, 1920-1940, 1944-1946, 1948-1987.

III. BIBLIOGRAFIE GENERALĂ

1. Adamesteanu, Gabriela, *Obsesia politicii*, Editura Clavis, București, 1995.
2. Aderca, F., *Mărturia unei generații*, Editura Minerva, București, 1983.
3. Angelescu, Silviu, *Mitul și literatura*, Editura Univers, București, 1999.
4. Antohi, Sorin, *Civitas imaginalis. Istorie și utopie în cultura română*, Editura Polirom, Iași, București, 1994.
5. Antohi, Sorin, *Exercițiul distanței: discursuri, societăți, metode*, Editura Nemira, București, 1998.
6. Antohi, Sorin, *Utopica: studii asupra imaginarului social*, Editura Științifică, 1991.
7. Bachelard, Gaston, *Aerul și visele*, traducere de Irina Mavrodin, prefață: *Dubla legitimitate* de Jean Starobinski, Editura Univers, București, 1999.
8. Bachelard, Gaston, *Poetica spațiului*, traducere de Irina Bădescu, prefață de Mircea Martin, Editura Paralela 45, Pitești, 2003.
9. Balotă, Nicolae, *Arta lecturii*, Editura Cartea românească, București, 1978.
10. Balotă, Nicolae, *Mapamond literar*, Editura Cartea românească, București, 1983.
11. Balotă, Nicolae, *Universul prozei*, Editura Eminescu, București, 1976.
12. Barbu, Marian, *Aspecte ale romanului contemporan*, Editura Scrisul românesc, Craiova, 1995.
13. Barthes, Roland, *Cum să trăim împreună. Studii românești ale câtorva spații cotidiene*, traducere și postfață de

- Alexandru Matei, note de Alexandru Matei și Alexandra Iliu, Editura Univers, București, 2018.
14. Băileșteanu, Fănuș, *Eseuri*, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 1982.
 15. Băileșteanu, Fănuș, *Personalități culturale românești*, Editura România Press, București, 1998.
 16. Băileșteanu, Fănuș, *Refracții. Prozatori români contemporani*, Editura Cartea Românească, București, 1980.
 17. Benjamin, Walter, *Iluminări*, traducere de Catrinel Pleșu, notă biografică de Friederich Podszus, Editura Idea Design&Print, Cluj-Napoca, 2002.
 18. Bote, Lidia, *Simbolismul românesc*, E.P.L., București, 1966.
 19. Bourdieu, Pierre, *Regulile artei*, traducere de Laura Albușescu și Bogdan Ghiu, Editura Art, București, 2012.
 20. Camus, Albert, *Eseuri*, traducere și cuvinte introductive de Modest Morariu, Editura Univers, București, 1976.
 21. Călinescu, Al., *Perspective critice*, Editura Junimea, Iași, 1978.
 22. Călinescu, G., *Conceptul modern de poezie. De la romantism la simbolism*, Editura Univers, București, 1972.
 23. Călinescu, G., *Cronici literare și recenzii, mai 1932 – decembrie 1933*, vol. 2, Editura Minerva, București, 1992.
 24. Călinescu, Matei, *Cinci fețe ale modernității. Modernism, avangardă, decadență, kitsch, postmodernism*, Editura Polirom, Iași, 2005.
 25. Chevalier, Jean, Gheerbrant, Alain, *Dicționar de simboluri (mituri, vise, obiceiuri, gesturi, forme, figuri, culori, numere)*, ediția a II-a, traducere de Micaela Slăvescu, Laurențiu Zoicas (coord.), Editura Polirom, Iași, 2009.
 26. Cioculescu, Șerban, *Varietăți critice*, E.P.L., București, 1966.

27. Ciopraga, Constantin, *Amfiteatru cu poeți*, Editura Princeps Edit, Iași, 2002.
28. Cioran, Emil, *Mircea Eliade și dezamăgirile sale*, „Pagini literare”, anul III, nr. 1, 15 ianuarie 1936, p. 49.
29. Ciorogar, Alex, *Către o cultură a memoriei: de la individual la colectiv*, studiu publicat în volumul „Memorialistica românească: între documentul istoric și obiectul estetic”, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, Iași, 2017.
30. Constantinescu, Pompiliu, *Romanul românesc interbelic*, Editura Minerva, București, 1977.
31. Corbea, Ileana, *Biografii posibile*, Editura Eminescu, București, 1973.
32. Cubleşan, Constantin, *Miniaturi critice*, E.P.L., București, 1969.
33. Gide, André, *Les cahiers et les poésies d'André Walter*, Edition Gallimard, Paris, 1952.
34. Gordon, J.J. W., *Stimulation des facultés créatrices par la méthode synectique*, Editions Hommes et techniques, Paris, 1965.
35. Halbwachs, Maurice, *Memoria colectivă*, ediție critică concepută de Gerard Namer și pregătită în colaborare cu Marie Jaisson, traducere de Irinel Antoniu, Editura Institutul European, Iași, 2007.
36. Holban, Ioan, *Literatura subiectivă*, vol. I, *Jurnalul intim. Autobiografia literară*, Editura Minerva, București, 1989.
37. Husar, Al., *Ars longa. Probleme fundamentale ale artei*, Editura Univers, București, 1980.
38. Ibrăileanu G., *Creație și analiză*, Editura Minerva, București, 1979.
39. Ibrăileanu, G., *Scrieri alese*, ediție de Antonio Patraș și Roxana Patraș, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, Iași, 2010.

40. Ibrăileanu, G., *Scriitori români*, Editura Litera, București, 2011.
41. Indrieș, Alexandra, *Polifonia persoanei*, Editura Facla, Timișoara, 1986.
42. Irimia, Dumitru, *Studii de stilistică și poetică*, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, Iași, 2017.
43. Jung, C.G., *Opere complete*, traducere de Roxana Melnicu, George Purdea, Vasile Dem. Zamfirescu, Editura Trei, București, 2014.
44. Jung, C.G., *Analiza viselor*, ediție critică, selecție de texte, introducere și note de Jean Chiriac, ediția a doua revizuită, Editura Aropa, București, 2003.
45. Jung, C.G., *În lumea arhetipurilor*, traducere din limba germană și prefață de Vasile Dem. Zamfirescu, Editura Jurnalul literar, București, 1994.
46. Kierkegaard, S., *L'Existence*, Edition P.U.F., Paris, 1962.
47. Lejeune, P., *Pactul autobiografic*, traducere de Irina Margareta Nistor, Editura Univers, București, 2000.
48. Lukács, G., *Specificul literaturii și al esteticului*, studiu introductiv de N. Tertulian, E.P.L., București, 1969.
49. Manolescu, Nicolae, *Arca lui Noe*, Editura Minerva, București, 1980.
50. Manolescu, Nicolae, *Metamorfozele poeziei*, E.P.L., București, 1968.
51. Manolescu, Nicolae, *Teme 3*, Editura Cartea Românească, București, 1978.
52. Mironescu, Doris, *Către o tipologie a jurnalului de călătorie în cultura română*, în vol. *Memorialistica românească: teorie și istorie literară*, Marius-Radu Clim, Ofelia Ichim, Doris Mironescu, Ioana Repciuc (editori), Editura Tracus Arte, București, 2020.

53. Mitchievici, Angelo, *Decadență și decadentism în contextul modernității românești și europene*, Editura Curtea Veche Publishing, București, 2011.
54. Mitchievici, Angelo, *Umbrele Paradisului. Călători români și francezi în Uniunea Sovietică*, prefață de Vladimir Tismăneanu, Editura Humanitas, București, 2011.
55. Mitchievici, Angelo, Ioan Stanomir, *Teodoreanu reloded*, Editura Art, București, 2011.
56. Munteanu, Maricica, *Gruparea de la „Viața românească”*. *O literatură a spațiului și comunității*, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, Iași, 2022.
57. Munteanu, Romul, *Noul roman francez. Preludii la o poetică a antiromanului*, Editura Univers, București, 1973.
58. Nancy, Jean-Luc, *Comunitatea absentă*, traducere și postfață de Emilian Cioc, Editura Ideea Design&Print, Cluj-Napoca, 2005.
59. Negrici, Eugen, *Figura spiritului creator*, Editura Cartea Românească, București, 1978.
60. Negrici, Eugen, *Iluziile literaturii române*, Editura Polirom, Iași, 2017.
61. Negrici, Eugen, *Sistematica poeziei*, Editura Polirom, Iași, 2018.
62. Negrici, Eugen, *Literatura română sub comunism*, Editura Fundației Pro, București, 2003.
63. Negrici, Eugen, *Literatura română sub comunism, Poezia (I)*, ediția a II-a, Editura Fundației Pro, București, 2006.
64. Nemoianu, Virgil, *O teorie a secundarului. Literatură, progres și reacțiune*, Editura Univers, București, 1997.
65. Paleologu, Alexandru, *Spiritul și litera*, Editura Cartea Românească, București, 2007.
66. Papadima, Ovidiu, *Între povestire și roman*, „Universul literar”, anul XLVII, nr. 8, 9 aprilie 1938, p. 7.

67. Papu, Edgar, *Evoluția formelor genului liric*, Editura Tineretului, București, 1968.
68. Patraș, Antonio, *E. Lovinescu și modelele românești și europene ale criticii literare intelectuale*, Editura Muzeul Literaturii Române, colecția Aula Magna, București, 2013.
69. Patraș, Antonio, *Ideea de biografie în critica românească*, în rev. „Ramuri”, nr, 5, 2015, www.revistaramuri.ro.
70. Peltz, I., *Amintiri din viața literară*, Cartea Românească, București, 1974.
71. Petrescu, Liviu, *Romanul condiției umane*, Editura Minerva, București, 1979.
72. Petroveanu, Mihail, *Traietorii lirice*, Editura Cartea Românească, București, 1974.
73. Petroveanu, M., *Profiluri lirice contemporane*, E.P.L., București, 1963.
74. Philippide, Al., *Considerații confortabile*, Editura Eminescu, București, 1970.
75. Piru, Al., *Aspecte literare contemporane: 1932-1947*, Editura Minerva, București, 1972.
76. Piru, Al., *Poezia românească contemporană: 1950-1975*, Editura Eminescu, București, 1975.
77. Popescu, Florentin, *Cafeneaua literară și boema din România de la începuturi și până în prezent*, (antologie de texte), Editura Biblioteca, Târgoviște, 2013.
78. Popescu, Simona, *Autorul, un personaj*, Editura Paralela 45, Pitești, 2015.
79. Poulet, Georges, *Conștiința critică*, traducere și prefață de Ion Pop, Editura Univers, București, 1979.
80. Protopopescu, Al., *Romanul românesc psihologic*, Editura Eminescu, București, 1978.
81. Raymond, Marcel, *De la Baudelaire la suprarealism*, traducere de Leonid Dimov, studiu introductiv de Mircea Martin, Editura Univers, București, 1998.

82. Selejan, Ana, *Literatura în totalitarism 1949-1951*, Editura Theta Sibiu, Sibiu, 1994.
83. Simion, Eugen, *Existențialismul românesc (I)*, „Caiete critice”, nr. 2 (376), februarie 2019.
84. Simion, Eugen, *Ficțiunea jurnalului intim., vol. I: Există o poetică a jurnalului?*, Editura Univers Enciclopedic, București, 2005.
85. Simion, Eugen, *Genurile biograficului*, vol. I, Editura Univers, București, 2002.
86. Sion, G., *Suvenire contemporane*, Editura Minerva, București, 1973.
87. Stanomir, Ioan, *Despre sunete și memorie - fragmente de istoria ideilor*, Editura Curtea Veche Publishing, București, 2013.
88. Streinu, Vladimir, *Studii critice și estetică*, Editura Politică, București, 1966.
89. Todorov, Tzvetan, *Cucerirea Americii. Problema Celuilalt*, Editura Institutul European Iași, 1994.
90. Vianu, Tudor, *Arta prozatorilor români*, Editura Eminescu, București, 1973.
91. Vianu, Tudor, *Despre stil și artă literară*, Editura Tineretului, București, 1965.